
Zlepší návrhy ministerstva školství české univerzity a vysoké školy?

Zlepší návrhy ministerstva školství české univerzity a vysoké školy?

26.1.2009, 18:12, pořad: Radioforum

Jan BUMBA, moderátor

Má to být největší zásah do systému vysokého školství od listopadu 89. Návrh reformy - takzvanou Bílou knihu terciárního vzdělávání - dnes schválila vláda a ministr školství Ondřej Liška ji v podvečer podrobněji představil i na našich vlnách pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, počítá mimo jiné s větší finanční a správní autonomií vysokých škol, ale také se zavedením školného, i když v dlouhodobějším výhledu. To bude zřejmě bod, o němž se povedou nejvyhrocenější diskuse, už teď se ale proti Bílé knize a způsobu, jakým ji vláda dostala na stůl, ozývají z vysokoškolských kruhů dost kritické hlasy, zřejmě nejsilněji jsou slyšet z Akademického senátu Univerzity Karlovy. Na telefonu teď máme jeho členku Kateřinu Volnou, dobrý den.

Kateřina VOLNÁ, členka Akademického senátu Univerzity Karlovy

Dobrý večer.

Jan BUMBA, moderátor

A ve studiu vítám Petra Holuba, komentátora on-line deníku Aktuálně.cz, dobrý den.

Petr HOLUB, komentátor on-line deníku Aktuálně.cz

Dobrý den.

Jan BUMBA, moderátor

Paní Volná, vy jste poslali členům vlády výzvu, aby reformu v této podobě neschválili, můžete, prosím, připomenout, v čem spočívají vaše hlavní výhrady?

Kateřina VOLNÁ, členka Akademického senátu Univerzity Karlovy

Tak vlastně Akademický senát Univerzity Karlovy, kde já jsem jakoby za studenty, se vyjadřoval k Bílé knize již několikrát, a toto poslední páteční, vlastně hodně čerstvé usnesení reaguje i na velmi radikální usnesení senátu filosofické fakulty, které se opírá do toho, že financování vysokých škol je prostě hrozně podfinancované, nedostatečné a že ta reforma, se kterou přichází Bílá kniha, nenabízí žádný jakoby reálný zvrat. Takže vlastně filosofové z filosofické fakulty jsou hodně radikální a zvažují i možnost určitých stávek. Akademický senát Univerzity Karlovy je v tomhle jakoby mírnější, pouze oslovil vládu, aby jakoby zamítla tu Bílou knihu, protože prostě to, jak vypadá, nepřináší univerzitám nic dobrého.

Jan BUMBA, moderátor

Rozumím tomu správně, že to nic dobrého znamená, že tento návrh neřeší financování vysokých škol?

Kateřina VOLNÁ, členka Akademického senátu Univerzity Karlovy

Tak já si myslím, že když si přečtete tu Bílou knihu, tak zjistíte, že neřeší, to byly i řada, to byla i řada výtek jakoby v průběhu toho, v průběhu toho projednávání Bílé knihy, vlastně je to tak, že už na začátku v květnu se říkalo, že vůbec

se tam neřeší specifická situace humanitních oborů a uměleckých škol a ačkoliv jakoby tým Bílé knihy a ministerstvo říká, že zapracovává ty připomínky, tak právě jakoby k té situaci humanitních škol nepřinesl vlastně žádné konkrétnější představy, jak by tu jejich situaci vyřešil a ona je tragická, když si vezmete, že vlastně prosinec přinesl krach nebo takový jakoby finanční krach Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, tak jakoby to je jedna situace, která je vlastně docela nedávná a je trochu problémem toho systému, který právě humanitním oborům nepřináší jakoby reálnou šanci na to, jak mít peníze.

Jan BUMBA, moderátor

Pane Holube, obстоjí podle vás tato výtky, že tento zveřejněný návrh ministerstva školství neřeší finanční situaci vysokých škol a především humanitních oborů?

Petr HOLUB, komentátor on-line deníku Aktuálně.cz

Já si myslím, že tato výtky je spíše speciální, to je právě smyslem celé té Bílé knihy, která se připravuje již třetím rokem, že má změnit financování, a to tak, že by bylo možné ty prostředky, které jdou do vysokých škol, navyšovat. Je pravda, že Bílá kniha neslibuje, že by stát zvyšoval svou dotaci univerzitám, což by nejspíš bylo dobře, ale Bílá kniha otevírá možnost, aby do škol šly peníze ze soukromých zdrojů, to školné je jenom jedna část, jistě by tam byla možnost, aby šly peníze například od firem a co je hlavní, ta Bílá kniha se alespoň snaží nastavit nějaké mantinely, aby se ty peníze využívaly nějak efektivně. V tuto chvíli vlastně trochu fungují vysoké školy jako černá díra, ty peníze se tam nalijí, ale jakou kvalitu za to dostáváme my, daňoví poplatníci, to zatím není evidentní.

Jan BUMBA, moderátor

Paní Volná, nedá se na to pohlédnout tak, že ta Bílá kniha má nastavit systém a že to, kolik peněz půjde do které univerzity, se může řešit třeba až ve druhém, ve třetím sledu?

Kateřina VOLNÁ, členka Akademického senátu Univerzity Karlovy

Tak je to zajímavá myšlenka, ale mně přijde, že to, s čím přichází Bílá kniha, jakoby je spíš šito na míru těm technickým oborům, nebo takovým těm, které jsou více vázány prostě na tu praxi, je to tak, že proto říkají humanitní obory: "Bílá kniha nás ignoruje," protože prostě nabídka spolupráce se soukromým sektorem a začlenění prostě jakoby těch soukromých vlivů podnikatelských do toho financování té univerzity v podstatě nebude ku prospěchu malým oborům, které jsou vlastně finančně jakoby neperspektivní a mají svojí jakoby jinou kvalitu.

Jan BUMBA, moderátor

Pane Holube, není tam opravdu jakási disproporce mezi tím, jak by mohly nebo měly být financovány ty technické obory, třeba ve spolupráci s nějakou velkou firmou a humanitní obory, kde prostě žádná taková firma se asi nenajde?

Petr HOLUB, komentátor on-line deníku Aktuálně.cz

Tak ta disproporce je tam přirozená. Ale můžeme si uvědomit, že ty humanitní obory mají jinou výhodu, je daleko větší zájem studentů chodit na filosofii, na práva, dokonce i na tu ..., na tu pedagogickou fakultu, tudíž pokud bude možné vybírat školné, tak není vůbec problém to školné navýšit mnohem víc, než například by si to mohla dovolit ČVUT nebo Vysoká škola chemicko-technologická. Ty stížnosti humanitních oborů jsou oprávněné, zvláště v této době, kdy dotace univerzitám šly hodně dolů, ale když si třeba člověk přečte zprávu Pačesovy komise o budoucnosti české energetiky, tak ta například konstatuje, že na ČVUT se nevychovává dost odborníků na jadernou energetiku, které budeme určitě potřebovat. Takže nějaké problémy se najdou všude.

Jan BUMBA, moderátor

Když mluvíme o školném, paní Volná, tato vláda prý to ještě podnikat nebude, ale Bílá kniha počítá s onou zásadní změnou, tedy zavedením školného, bylo by to doprovázeno systémem půjček pro studenty, nástrojů, které by ten zásah zmírnily, jak se k tomu stavíte v principu?

Kateřina VOLNÁ, členka Akademického senátu Univerzity Karlovy

Tak v principu se k tomu mohu stavět jenom já, protože žádné usnesení akademického senátu ke školnému není a zároveň jakoby je zřejmé, že školné jakoby není ten zásadní problém Bílé knihy jakoby, tam spíš se řeší potom ty problémy s tím omezením akademických svobod, takovým tím problematickým osekáváním samosprávy univerzit, a to je to, co jakoby v současné době třeba pálí ten akademický senát. Školné momentálně jakoby stále není úplně jakoby na pořadu dne, protože je to ještě ... i sám ministr říká, že je to ještě dlouhodobá věc a bude se teprve diskutovat o tom modelu, v jakém bude zaváděno, tudíž jakoby teď k tomu zaujímat nějaké stanovisko je trochu předčasně.

Jan BUMBA, moderátor

Je to předčasné, pane Holube, je třeba z té Bílé knihy nějak patrné, jak si vůbec ministr Liška představuje zavedení školného?

Petr HOLUB, komentátor on-line deníku Aktuálně.cz

To je patrné velice dobře, ale na druhou stranu je pravda, že to je opravdu jenom dílčí kámen celé té mozaiky a dá se libovolně dlouho odkládat. To školné, pokud by prošel například zákon o vysokých školách ve sněmovně, tak zdaleka neznamena, že to školné bude zavedeno, tam bude rozhodovat vláda, bude to nejdříve ta příští vláda, která musí vydat vládní nařízení, jak vysoké by to školné mělo být. A dokud to nějaká příští vláda neudělá, tak školné nebude a dá se o tom tedy rozhodovat třeba při volbách.

Jan BUMBA, moderátor

Takže to asi není moc reálné, že by někdy v dohledné době školné zavedeno bylo?

Petr HOLUB, komentátor on-line deníku Aktuálně.cz

Já si myslím, že to je reálné i dokonce se souhlasem většiny společnosti, ono to je totiž něco úplně jiného než zdravotnické poplatky, ke kterým je to školné často přirovnáváno. Jde totiž o to, že ty poplatky postihnou především nižší vrstvy, kterým se to nelíbí, pokud jde o školné na vysokých školách, tak to postihne budoucí bohatší vrstvu společnosti, takže tam dokonce je v něm skryta i značná sociální spravedlnost na rozdíl od současného systému.

Jan BUMBA, moderátor

Já vám oběma velmi děkuji za rozhovor, našimi hosty byli Petr Holub, komentátor on-line deníku Aktuálně.cz a Kateřina Volná, členka Akademického senátu Univerzity Karlovy.